

Konvencija o suradnji na zaštiti
i održivoj uporabi rijeke Dunav

Ministarski sastanak
Međunarodne komisije
za zaštitu rijeke Dunav

Beč, 13. prosinca 2004.

Dunavski sliv – rijeke u srcu Europe
(Dunavska deklaracija)

Nacrt Predsjedništva nakon verzije Stalne radne grupe
od 5. listopada 2004.

- (1) *Deset godina nakon potpisivanja Konvencije o zaštiti rijeke Dunav u Sofiji, kojom je uspostavljena Međunarodna komisija za zaštitu rijeke Dunav;*
- (2) *u godini pridruživanja Europskoj uniji Republike Češke, Mađarske, Slovačke i Slovenije i daljnjeg procesa proširenja kojim s Dunav vraća u srce Europe;*
- (3) *svjesni velikog povijesnog, gospodarskog, ekološkog i kulturnog značaja rijeke Dunav i njenih pritoka;*
- (4) *imajući na umu da uspjeh naše suradnje pruža primjer i poticaj državama u široj međunarodnoj areni;*

Mi, Ministri i Član Europske komisije, odgovorni za provođenje Konvencije o zaštiti i održivoj uporabi rijeke Dunav (Konvencije o zaštiti rijeke Dunav),

Naš ICPDR – katalizator suradnje

(5) potvrđujemo:

- i) našu vjeru da je ICPDR, u dogovoru s drugim regionalnim i nacionalnim organizacijama, vodeće međunarodno tijelo za promoviranje održive, uravnotežene uporabe vodnih resursa u slivu rijeke Dunav. Svojim naporima ICPDR jača suradnju i razvija međusobno razumijevanje među zemljama u regiji, smanjujući time vjerojatnost sukoba. Obvezujemo se osigurati odgovarajuće financiranje ICPDR-u, kako bi nastavio sa svojim radom;
- ii) da je koordinacija na razini sliva dopunjena i ojačana podslivnim inicijativama poput sliva Save i Tise, te pozivamo vlade zemalja koje dijele druge važne podslivove na poticanje sličnih procesa kojima se njeguje suradnja;
- iii) važnost regionalne suradnje u okviru Konvencije o zaštiti rijeke Dunav koja pruža pozitivan i poticajan primjer dobrosusjedskih odnosa u široj Dunavsko-crnomorskoj regiji i drugim slivovima;

Naši partneri

(6) izražavamo svoje poštovanje i zahvalnost:

- i) donatorima i međunarodnim financijskim institucijama na njihovom suštinskom doprinosu postizanju naših ciljeva;
- ii) UNDP-GEF Dunavskom regionalnom projektu na financijskoj pomoći velikom broju poduzetih inicijativa;
- iii) Komisiji za zaštitu Crnog mora od onečišćenja i suradnji na ostvarenju zajedničkih ciljeva dogovorenih Memorandumom o razumijevanju koji su potpisale naše dvije komisije;
- iv) DABLAS inicijativi na promoviranju održivog razvoja u regiji;
- v) službenim Promatračima¹ rada ICPDR-a na znanju, obvezivanju i podršci;

i potičemo daljnje jačanje suradnje ICPDR-a s tijelima relevantnih regionalnih i podslivnih sporazuma i inicijativa, te izražavamo naše uvjerenje da će ovi i drugi partneri nastaviti suradnju s nama na našim zajedničkim ciljevima;

¹ Danube Commission for Inland Navigation (DC), World Wide Found for Nature (WWF), International Association for Danube Research (IAD), Convention on Wetlands of International Importance especially as Waterfowl Habitat (RAMSAR), Danube Environment Forum (DEF), Regional Environmental Center for Central and Eastern Europe (REC), The Commission for the Protection of the Black Sea Against Pollution (BSC), Global Water Partnership for Central and Eastern Europe (GWP-CEE), United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization - International Hydrological Programme (UNESCO-IHP), International Association for Water Works in the Danube Basin (IAWD)

Naša postignuća

(7) uviđamo da smo u prvih deset godina suradnje postigli značajan napredak u našim zajedničkim naporima na upravljanju ovim riječnim sustavom koji dijelimo, uključujući:

- izradu i provedbu petogodišnjeg Zajedničkog akcijskog programa koji uključuje velika obvezivanja na smanjenje onečišćenja voda u slivu rijeke Dunav;
- dogovor da se implementira EU Okvirna direktiva o vodama u cijelom Dunavskom slivu;
- uspostavljanje Transnacionalne mreže monitoringa za ocjenu kakvoće voda Dunava;
- uspostavljanje Sustava za hitno uzbunjivanje u slučaju akcidenta;
- razradu Analize Dunavskog sliva (Krovni izvještaj 2004.) (koju danas usvajamo);
- izradu Akcijskog programa održive zaštite od poplava u slivu rijeke Dunav (koji danas usvajamo);

(8) ističemo sa zadovoljstvom da su ove aktivnosti rezultirale:

- znatnim smanjenjem onečišćenja komunalnim i industrijskim otpadnim vodama;
- smanjenjem onečišćenja iz poljoprivrede;
- značajnim smanjenjem razina hranjivih tvari koje ulaze u Crno more;
- poboljšanjem kategorizacije kakvoće voda u većem dijelu Dunavskog sliva;

Sa zabrinutošću

(9) ističemo da usprkos ovim postignućima još uvijek postoji znatan broj problema, a posebno:

- i) onečišćenje hranjivim tvarima, te posljedično problemi eutrofikacije, i dalje je veliki izazov;
- ii) opasne tvari, poput nekih teških metala i pesticida, prisutne su u raznim dijelovima sliva u koncentracijama i količinama koje predstavljaju rizik za vodni okoliš i zdravlje ljudi;
- iii) naročito u srednjem i donjem toku Dunava, gdje su finacijska sredstva ograničenija, još uvijek postoji velik broj ispuštanja nepročišćenih komunalnih i industrijskih otpadnih voda koje ulaze u riječni sustav;
- iv) postojanje velikog broja rizičnih lokacija u kombinaciji s nedovoljnom i/ili neadekvatnom zaštitom i mjerama koje se poduzimaju znači da postoji stvarni rizik od značajne zagađenja opasnim tvarima;
- v) kako se gospodarska aktivnost u donjim i srednjim dijelovima sliva bude povećavala, postoji opasnost od mogućeg povećanja količina otpadnih i hranjivih tvari koje ulaze u riječni sustav;
- vi) dugogodišnje vađenje nanosa, regulacijski radovi, plovidba, radnja brana, hidroelektrane, programi zaštite od poplava i drugi infrastrukturni projekti doveli su od degradiranja riječnih ekosustava i ekosustava poplavnih područja, značajnog gubitka biološke raznolikosti i imali ogroman utjecaj na sustav prihranjivanja podzemnih voda i retencijske kapacitete rijeke;
- vii) budući infrastrukturni projekti (promet, energija, zaštita od poplava), mogu dalje razoriti ekosustav, ako se potrebe vodnog okoliša i druge uporabe voda pažljivo ne ocijene i integriraju u planski proces;
- viii) učestalost ekstremnih klimatskih događaja poput poplava i suša može se povećati kao rezultat globalnog zatopljenja i, u kombinaciji s neodrživim ljudskim praksama, može prouzročiti znatnu gospodarsku, društvenu i ekološku štetu;

ix) novi izazovi, poput uvođenja agresivnih vrsta i intenziviranja akvakulture, mogu imati znatne posljedice po ekosustav Dunava;

Svrhe i ciljevi

(10) suglasni smo da ćemo narednih godina težiti postizanju sljedećih svrha i ciljeva, uzimajući u obzir ponekad ambicioznije obveze koje su već preuzele druge zemlje na nacionalnoj ili EU razini:

- i) implementirati EU Okvirnu direktivu o vodama, uključujući izradu koordiniranog plana upravljanja riječnim slivom za Dunavski sliv do 2009. godine (v. dodatak radi detaljnih aktivnosti);
- ii) smanjiti daljnje rizike od poplava unutar Dunavskog sliva implementiranjem Akcijskog programa za poplave (v. dodatak radi detaljnih aktivnosti) i u potpunosti uzeti u obzir načela navedena u priopćenju Europske komisije o upravljanju rizicima od poplava, sprječavanju poplava, zaštiti i ublažavanju;
- iii) smanjiti, u sljedećih 15 godina, ukupnu količinu hranjivih tvari koja ulazi u Dunav i njegove pritoke na razine konzistentne s postizanjem dobrog ekološkog stanja u rijeci i obnove ekološki održive ravnoteže hranjivih tvari u Crnom moru;
- iv) prestati, najkasnije do 2015. godine, sva ispuštanja nepročišćenih otpadnih voda iz gradova s više od 10,000 stanovnika i svih velikih industrijskih pogona;
- v) postupno potpuno ukinuti ispuštanje tvari za koje identificiramo da predstavljaju najveći rizik za vodne ekosustave u Dunavskom slivu i značajno smanjiti ispuštanje ostalih zagađivača;
- vi) izmijeniti trend fizičke degradacije vodnih ekosustava vraćanjem sekcija Dunava i njegovih pritoka u prirodnije stanje, *inter alia* obnovom poplavnih područja, ponovnim povezivanjem vlažnih i retencijskih područja, te minimalizacijom fizičkog utjecaja novih projekata;
- vii) zaštititi, očuvati i obnoviti biološku raznolikost i različita staništa Dunavskog sliva, a posebnu pažnju posvetiti rijetkim i ugroženim vrstama i jedinstvenom ekosustavu delte Dunava;

- viii) poboljšati sustave monitoringa i dostupnosti podataka, naročito u vezi ocjene prekograničnih utjecaja;
- ix) promovirati aktivno sudjelovanje svih dionika u zaštiti Dunavskog sliva, a naročito javnosti i nevladinih organizacija kao dijela misije njegovanja i poticanja veće svijesti o pitanjima okoliša koja utječu na rijeku, uključujući proslavu "Dana Dunava" 29. lipnja svake godine;
- x) promovirati i omogućiti razmjenu informacija i transparentnost u pogledu mogućih prekograničnih utjecaja projekata, planova i programa koji uječu na na vodni ekosustav, te time također doprinose obvezama prema Espoo konvenciji;
- xi) osigurati da razvoj poljoprivrednog sektora u Dunavskom slivu ne dovede do degradacije kakvoće okoliša rijeke i njenih pritoka, te u ovom kontekstu izbjegavati kontraproduktivne subvencije;
- xii) promovirati i omogućiti koordinirano i djelotvorno korištenje financijskih instrumenata na nacionalnoj, EU i internacionalnoj razini, naročito osiguranjem sveobuhvatne, integralne vizije prioriteta za ekološke investicije usmjerene ka zaštiti vodnog okoliša;
- xiii) poduzeti razumne mjere za sprječavanje industrijskih akcidenata koji rezultiraju ispuštanjem opasnih tvari u rijeku, poboljšati Sustav za hitno uzbunjivanje u slučaju akcidenta na Dunavu, te naročito jačati daljnje sinergije s regionalnim i nacionalnim sustavima;
- xiv) dalje razvijati i usklađivati sustave informacija i podataka za cijeli sliv, uključujući Transnacionalne mreže monitoringa, Inventar emisija, te uspostaviti GIS za Dunav;
- xv) u 2005. godini izvršiti analizu operativnih struktura ICPDR-a i postojeće sheme raspodjele resursa, te na temelju rezultata te analize izvršiti odgovarajuće izmjene.

Dodatak

Uz obveze navedene u glavnom dijelu deklaracije biti će provedene i sljedeće, detaljnije aktivnosti:

u vezi daljnje implementacije Okvirne direktive o vodama:

- priprema zajedničkog Plana upravljanja slivom rijeke Dunav do 2009. godine, što podrazumijeva dogovorene zajedničke mjere i utvrđivanje okvira za detaljnije planove na razini podsliva ili nacionalnoj razni;
- pritoke izrada podslivnog pristupa do 2006. godine za odabrane glavne pritoke, koji će dopunjavati sveobuhvatne, integralne napore na razini cijelog sliva;
- do 2008. godine poboljšati karakterizaciju i analizu voda Dunavskog sliva kako bi se osigurala bolja, pouzdana osnova za pripremu Plana upravljanja riječnim slivom i povezanih programa mjera 2009. godine;
- provesti drugi "Joint Danube Survey" 2007. godine (možda uključujući i plovne dijelove glavnih pritoka) i koristiti ga kao dio dunavskih interkalibracijskih vježbi;
- transformirati, do konca 2006. godine, Transnacionalne mreže monitoringa u mrežu kompatibilnu s Okvirnom direktivom o vodama;

u vezi implementacije okvirnog Akcijskog programa održive zaštite od poplava u slivu rijeke Dunav:

- poboljšati predviđanje poplava i rane sustave uzbunjivanja, te razviti međusobne veze između nacionalnih i regionalnih sustava;
- pripremiti poplavne akcijske programe za podslivove;
- stvoriti forume za razmjenu stručnih znanja i iskustava;
- procijeniti područja sklona poplavama i izraditi karte rizika od poplava kao alat za planiranje i komunikaciju;
- izraditi listu sigurnosnih zahtjeva za zagađivala u područjima s povećanim rizikom od poplava.